

سفیدی چشمان که صلبیه نامیده می شود زمانی که به بیماری به نام یرقان یا زردی مبتلا می شوید، زرد می شود. زمانی که ماده شیمیایی به نام بیلی روبین، ماده زرد رنگی که هنگام تجزیه گلبول های قرمز تشکیل می شود، به مقدار زیاد تولید شود، صلبیه چشم زرد می شود. کبد بیلی روبین را از خون فیلتر می کند و از آن برای تولید مایعی به نام صفرا استفاده می کند. صفرا از طریق لوله های نازک (به نام مجاری صفراوی) حرکت می کند تا به دستگاه گوارش برسد و سپس به عنوان مواد زائد از بدن خارج شود. اما اگر میزان بیلی روبین خون بیش از حد باشد یا اگر کبد نتواند به اندازه کافی از شر آن خلاص شود، در بدن انباشته می شود و می تواند چشمان را زرد کند. در این مقاله که پزشکان یکی از دقیقترین آزمایشگاه های تهران تهیه کرده اند به علل زردی و درمان آن می پردازیم.

علل شایع زردی چشم:

زردی چشم ممکن است به دلایل زیادی رخ دهد، از جمله:

هپاتیت

هپاتیت زمانی است که کبد ملتهب می شود. اغلب، علت آن ویروسی است که سلول های کبد را آلوده می کند، مانند هپاتیت A، B یا C. عفونت ممکن است کوتاه مدت (حاد) یا طولانی مدت (مزمن) باشد، به این معنی که حداقل ۶ ماه طول می کشد.

هپاتیت به کبد آسیب می زند بنابراین کبد نمی تواند بیلی روبین را فیلتر کند. این می تواند منجر به زردی شود. گاهی اوقات، داروها یا بیماری های خودایمنی (جایی که سیستم ایمنی بدن به بدن شما حمله می کند) می تواند باعث هپاتیت شود.

سنگ کیسه صفرا

سنگ های صفراوی شایع ترین علت انسداد مجاری صفراوی هستند.

مجاری صفراوی مانند صفرا را از کبد به کیسه صفرا (جایی که ذخیره می شود) و سپس به روده کوچک می برند. اگر مجاری صفراوی توسط سنگ کیسه صفرا مسدود شود، بیلی روبین در خون تجمع می یابد. این باعث می شود که سفیدی چشم زرد شود.

برخی از بیماری های نادر کبدی نیز می توانند مجاری صفراوی را مسدود کنند.

نوشتن بیش از حد الکل

اگر برای مدت طولانی (معمولاً حداقل ۸ تا ۱۰ سال) به مقدار زیاد الکل مصرف کنید، می‌تواند آسیب جدی به کبد وارد کند. در برخی افراد، می‌تواند منجر به التهاب یا سیروز کبد شود که سلول‌های کبد را از بین می‌برد. با گذشت زمان، اسکارها ممکن است جایگزین بافت سالم کبد شوند و کار را برای کبد دشوارتر کنند.

داروهای خاص:

داروهایی که با زردی مرتبط هستند عبارتند از:

- استامینوفن (در اثر مصرف بیش از حد)
- پنی سیلین (مانند آموکسی سیلین/کلاوولانات)
- قرص‌های ضد بارداری
- کلرپرومازین (برای درمان برخی اختلالات روانی / خلقی استفاده می‌شود)
- استروئیدها

عفونت کبد

ویروس‌های هپاتیت شایع‌ترین علل عفونت کبد هستند، اما برخی انگل‌ها نیز ممکن است عفونت کبد ایجاد کنند. آسکاریازیس یا کرم‌های گرد می‌توانند مجاری صفراوی را مسدود کنند.

واکنش به انتقال خون

اگر به شخصی خون نامناسب تزریق شود - به عنوان مثال، اگر گروه خونی A دارید اما گروه B گرفتید - سیستم ایمنی ممکن است خون نامناسب را از بین ببرد، بیلی روبین ترشح کند و باعث زردی شود. این مشکل یک مشکل اورژانسی محسوب می‌شود.

کم خونی داسی شکل

بیماری سلول داسی باعث می‌شوند بدن گلبول‌های قرمز خونی بسازد که چسبنده و خمیده هستند و سریع‌تر از آن چیزی که کبد بتواند آنها را فیلتر کند می‌میرند. بیلی روبین از این سلول‌ها در بدن جمع می‌شود و باعث زردی می‌شود.

مالاریا

انگلی را که باعث مالاریا می شود، از نیش پشه یا تماس با خون آلوده دریافت می شود. سلول های خونی ممکن است ترکیده یا آسیب ببینند و توسط کبد یا طحال فیلتر شوند. از بین رفتن گلبول های قرمز باعث کم خونی و زردی می شود.

سیروز

این وضعیت باعث می شود که بافت اسکار جایگزین سلول های سالم کبد شود. این بیماری به آرامی در یک دوره طولانی اتفاق می افتد. بسیاری از انواع بیماری ها و شرایط کبدی باعث سیروز می شوند. رایج ترین چیزهایی که احتمال آن را بیشتر می کند عبارتند از:

- نوشیدن بیش از حد الکل
  - چاق بودن، که باعث می شود احتمال ابتلا به سایر بیماری هایی که منجر به سیروز می شوند، بیشتر شود
  - عفونت طولانی مدت هپاتیت B یا هپاتیت C
- همانطور که بافت اسکار بیشتر و بیشتر شکل می گیرد، کار برای کبد شما سخت تر می شود.

بیماری کبد چرب غیر الکلی

هنگامی که چربی بیش از حد در کبد جمع می شود، حتی اگر الکل کم یا اصلاً مصرف نکنید، به آن بیماری کبد چرب غیر الکلی می گویند. شکل شدید این وضعیت، استئاتوهپاتیت غیر الکلی، منجر به التهاب کبد و زخم (سیروز) می شود.

کم خونی همولیتیک

کم خونی و وضعیتی است که در آن خون فاقد گلبول های قرمز سالم است. در کم خونی همولیتیک، بدن خیلی سریع گلبول های قرمز خون را تجزیه می کند. وقتی این اتفاق می افتد، بیلی روبین بیش از توانایی کبد آزاد می شود.

ممکن است کسی با این نوع کم خونی متولد شود. یا ممکن است ناشی از مواردی مانند عفونت یا اختلالات خود ایمنی باشد.

سرطان

سرطان کبد: این بیماری می تواند به سلول های کبد یا مجاری صفراوی آسیب برساند و بر نحوه پردازش بیلی روبین تأثیر می گذارد.

سرطان پانکراس: تومورهای لوزالمعده می توانند مجاری صفراوی را تحت فشار قرار دهند. اگر صفرا نتواند از کبد به روده کوچک تخلیه شود، بیلی روبین انباشته می شود.

سرطان کیسه صفرا: این نوع نادر سرطان معمولاً تا زمانی که تومور بزرگ نشود یا سرطان گسترش یابد، علائمی ایجاد نمی کند. وقتی تومور به اندازه کافی بزرگ باشد که مجاری صفراوی را مسدود کند، می تواند منجر به زردی شود.

علل کمتر شایع زردی چشم

بیماری های مجرای صفراوی

سنگ کیسه صفرا شایع ترین بیماری مجرای صفراوی است، اما برخی از شرایط نادر می تواند باعث زردی شود، مانند:

- آترزی صفراوی: نوعی انسداد مجرای صفراوی است که معمولاً ۲ تا ۶ هفته پس از تولد، نوزادان را تحت تأثیر قرار می دهد.
- کلانژیت صفراوی اولیه که به مرور زمان مجاری صفراوی را از بین می برد.
- کلانژیت اسکروزان اولیه باعث ایجاد زخم در مجاری می شود.
- کولیت اولسراتیو: آسیب کبدی ناشی از کولیت اولسراتیو می تواند منجر به کلانژیت اسکروزان اولیه و سپس زردی شود.
- سارکوئیدوز: این بیماری التهابی می تواند سیستم ایمنی را تحریک کند تا به بافت های بدن حمله کند. اگر به کبد آسیب برساند، ممکن است زردی بروز کند. سارکوئیدوز همچنین می تواند برجستگی های زرد کوچکی را روی چشم شما ایجاد کند.
- آمیلوئیدوز: این وضعیت باعث ایجاد یک پروتئین غیر معمول به نام آمیلوئید در بافت ها و اندام ها می شود. زردی می تواند زمانی رخ دهد که رسوبات در کبد وجود داشته باشد.
- پانکراتیت: زردی یکی از عوارض شایع پانکراتیت است که معمولاً به دلیل انسداد مجرای صفراوی است.

- سندرم ژیلبرت: این وضعیت نادر تنها حدود ۳ تا ۷ درصد از افراد را تحت تاثیر قرار می دهد. اگر با آن متولد شده اید، کبد شما آنزیمی که برای پردازش بیلی روبین نیاز دارد به اندازه کافی تولید نمی کند. در نتیجه، سطوح بالاتر بیلی روبین در خون ایجاد شده و زردی چشم ها رخ میدهد.
- سندرم دوپین جانسون: یک اختلال بسیار نادر ژنتیکی است که بر کبد تأثیر می گذارد و می تواند باعث زردی شود.

زردی چشم در نوزادان

بسیاری از نوزادان به دلیل تجمع جزئی بیلی روبین زردی دارند. ممکن است متوجه شوید:

- چشم ها زرد شده اند و زردی پوست از صورتشان شروع می شود و به سمت پایین بدن حرکت می کند.
- سطوح بالای بیلی روبین می تواند باعث تشنج، کاهش شنوایی و آسیب مغزی شود. در صورت بروز علائم زردی، پزشک باید سطح بیلی روبین نوزاد را تحت نظر داشته باشد.
- بدن کودک از طریق مدفوع از شر بیلی روبین اضافی خلاص می شود. شیر مادر اثر ملین دارد، بنابراین هر چه بیشتر شیر بخورد، بیشتر مدفوع می کنند. مادر باید حداقل هشت بار در روز نوزاد خود را شیر بدهد.
- نورهای ویژه همچنین می توانند به بدن کودک کمک کنند تا بیلی روبین اضافی را دفع کند.

چگونه از شر چشم های زرد خلاص شویم؟

برای درمان، علت زردی چشم باید از بین ببرد. به عنوان مثال، اگر سنگ کیسه صفرا مجرای صفراوی را مسدود کرده است، ممکن است نیاز به م صرف دارو یا انجام یک جراحی ساده باشد. اگر هپاتیت دارید، پزشک ممکن است داروهایی برای مبارزه با ویروس به شما بدهد. یا ممکن است به شما بگویند از نوشیدن الکل یا م صرف برخی داروها خودداری کنید.

منابع:

<https://www.webmd.com>

<https://my.clevelandclinic.org>

https://fa.wikipedia.org/wiki/%D8%B3%D9%86%DA%AF_%DA%A9%DB%AC%D8%B3%D9%87_%D8%B5%D9%81%D8%B1%D8%A7

<https://www.mayoclinic.org/diseases-conditions/gilberts-syndrome/symptoms-causes/syc-20372811>

